

از شرکت‌های دانش‌بنیان حمایت می‌کنیم

گفت و گو با دکتر احمد بهگوزین - مدیر پارک علم و فن آوری فارس

اشاره:

پارک علم و فن آوری فارس در شهریور ماه ۱۳۸۱ خورشیدی به منظور ایجاد زیر ساخت‌های مناسب جهت فعالیت‌های تحقیقاتی و توسعه‌ی فن آوری تأسیس شد. هدف اصلی تشکیل چنین سازمانی افزایش ثروت در جامعه به منظور توسعه‌ی رفاه و عدالت از طریق ارتقاء فرهنگ نوآوری و رقابت سازنده میان شرکت‌ها و موسسات متکی بر علم و دانش و در نهایت مدیریت حرفه‌ای است. سایر اهداف تأسیس پارک علم و فن آوری فارس به شرح زیر است:

تأسیس و استقرار شرکت‌های فن آوری کوچک و متوسط، واحدهای تحقیق و توسعه صنایع و موسسات پژوهشی؛

برقراری تعامل سازنده میان شرکت‌های مستقر با یکدیگر و با دانشگاه و صنعت در راستای رشد و توسعه فعالیت‌های فن آوری؛

برقراری ارتباطات عملیاتی و رسمی با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و صنایع بزرگ؛

خلق فرصت‌های شغلی برای فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها و فراهم آوردن فرصت کارآموزی برای دانشجویان؛

تجاری سازی نتایج تحقیقات و تحقق ارتباط بین بخش‌های تحقیقاتی و تولیدی و خدماتی جامعه؛

کمک به ایجاد و جذب دانش فنی و سرمایه‌های داخلی و خارجی و مشارکت تخصصی شرکت‌های فن آوری در عرصه‌ی بین‌المللی؛

حمایت از موسسات و شرکت‌های تحقیقاتی و مهندسی نوآور با هدف توسعه‌ی فن آوری، کارآفرینی و همکاری‌های بین‌المللی.

پارک علم و فن آوری فارس از مرکز پژوهش‌شکده‌ی فرآیندهای تبدیلی و زیست محیطی و مراکز رشد شیراز و جهرم تشکیل شده است. به منظور آشنایی با این مرکز با دکتر احمد بهگوزین، مدیر پارک گفت و گویی را انجام دادیم که در زیر می‌خوانیم:

لزوم تأسیس پارک علم و فن آوری فارس چگونه احساس شد؟

پیش از سال ۱۳۸۱، سازمانی تحت عنوان علمی و صنعتی کشور وجود داشت که اهدافی نظیر پارک‌های علم و فن آوری را دنبال می‌کرد. به دلیل تداخل وظایف تصمیم به تأسیس آن در راستای حمایت از کارآفرینان و نوآوران گرفته شد.

در واقع در سازمان سابق علمی و صنعتی کشور، از هر ایده و طرحی حمایت می‌شد ولی در پارک‌های علم و فن آوری، الگوهای دانشگاهی و تحصیلات آکادمیک مورد پشتیبانی و حمایت قرار می‌گیرد.

یعنی از ایده شخصیت‌های حقیقی حمایت نمی‌کنید؟

این موضوع در دنیا ثابت شده است که ایده‌های افراد حقیقی به نتیجه نمی‌رسد. از طرفی دیگر شرکت‌های حقوقی با سیستمی معین به هدف مورد نظر دست یافته و می‌دانند که ایده‌ها را چگونه به تجاری سازی منتهی کنند. این در حالی است که تولید ثروت از طریق

دانش مورد تأکید کشورهای توسعه یافته در اروپا و امریکاست. امروزه، شرکت‌های دانش بنیان آن هم با تحصیلات آکادمیک اهمیتی به مراتب بیشتر از شرکت‌های سنتی دارند. به طور مثال پارک علم و فن آوری کالیفرنیا که در سال ۱۹۵۰ میلادی تأسیس شده، ثروتی چند برابر بودجه‌ی چند کشور بزرگ دنیا تولید می‌کند.

پس ۵۰ سال در حوزه‌ی پارک‌های علم و فن آوری از دنیا عقب‌تر هستیم؟

خیر، چرا که تأسیس مراکز رشد با توجه به توسعه‌ی کسب و کار خصوصی احساس می‌شود. از طرفی دیگر بنگاه‌های بزرگ دولتی در دنیای امروز جایگاهی ندارند. بر همین اساس در چند سال اخیر، دولتمردان ایرانی بر خصوصی سازی تأکید و بستر توسعه‌ی آن را فراهم کردند. این را نیز بدانید که با ارائه طرح‌های نوآور این‌ها برطرف خواهد شد.

از آن جایی که غربیان پس از جنگ جهانی دوم به اقتصاد بازار آزاد یا همان شرکت‌های

خصوصی رسیدند، توسعه و گسترش پارک‌های علم و فن آوری را در دستور کار قرار دادند. این در حالی است که بلوک شرق براساس عدالت اجتماعی در دهه‌ی ۹۰ میلادی، خصوصی سازی را آغاز کرد.

به راستی چرا شرکت‌های بزرگ در بازار امروزی موفق نیستند؟

به دلیل آن که رشد اقتصادی در این بنگاه‌ها تک رقمی است (حدود ۶-۷ درصد). چرا که انعطاف‌پذیری (Flexibility) هستند. به طوری که شرکت‌های خصوصی راحت‌تر از کمپانی‌های بزرگی هم چون جنرال موتورز ایران خودرو تغییر خط تولید و ماشین آلات می‌دهند. همان طور که می‌دانید، بنگاه‌های بزرگ در شرایط سخت و دشوار امروز متحمل شکست شده‌اند. در حالی که شرکت‌های خصوصی با حاشیه‌ی امنیت بیشتری به راه خود ادامه می‌دهند. چرا که دو برابر شدن سرمایه در آن راحت‌تر است.

پس اعتقاد به واگذاری بنگاه‌های دولتی به خصوص دارید؟

بله، چرا که بخش دولتی بیش از حد بزرگ شده است. به طوری که هزینه‌ها افزایش چشمگیری یافته و دستگاه دولت از کنترل آن‌ها عاجز مانده است. تا چندی پیش کارمند بودن افتخار بود ولی حالا این رده‌ی شغلی درجه‌ی سوم محسوب می‌شود. بنابراین در اکثر کشورهای جهان، کوچک سازی و خصوصی سازی اهمیت دارد. همان طور که در اصل ۴۴ قانون اساسی تأکید شده است. از طرفی دیگر توسعه شرکت‌های خصوصی دانش بنیان و تولید ثروت از طریق دانش مورد تأکید همگان قرار گرفته است. در این میان پارک‌های علم و فن آوری در بستر سازی و گسترش این شرکت‌ها نقش بسزایی دارند. آن هم از طریق ارتقاء فرهنگ نوآوری و رقابت سازنده میان شرکت‌های خصوصی. یکی از مسائل موجود پژوهشگران، نبود امکانات، تجهیزات و سرمایه‌گذاری کافی در طرح‌های تحقیقاتی است. پارک علم و فن آوری فارس در این راستا چه اقداماتی کرده است؟

حمایت از شرکت‌های خصوصی و ارائه تسهیلات ویژه به آن‌ها. همان طور که می‌دانید بنگاه‌ها به شدت آسیب‌پذیر بوده و شرایط بازار را به هیچ وجه تجربه نکرده‌اند. از طرفی دیگر سرمایه‌ی مالی کافی نداشته و با قوانین و مقررات آشنایی ندارند. بنابراین مکانیسم حمایتی پارک‌های علم و فن آوری این مشکل را بر طرف و حاشیه‌ی امنیتی را برای بنگاه‌های خصوصی فراهم می‌کنند.

تا چه اندازه در این مکانیسم از استانداردهای روز دنیا عقب هستیم؟
از آن جایی که خلاقیت و نوآوری، وسیله‌ی مناسبی برای پر کردن این فاصله است، می‌توانیم با بروز استعدادهای خلاق ایرانی، به استانداردهای متداول دنیا نزدیک شویم. بنابراین مزیت رقابتی داشته و پتانسیل منطقه‌ای داریم. چرا که در فن‌آوری‌های نوینی هم چون نانو، سلول‌های بنیادی، زیست مولکولی و دانش اتمی به موفقیت‌هایی رسیده و می‌توانیم دانش خود را به بالاترین سطح افزایش دهیم. به طوری که این موضوعات در سند چشم انداز بیست ساله مورد تأکید قرار گرفته است. بنابراین باید از پتانسیل‌های خود نهایت استفاده را برده و توانمندی‌های بین‌المللی خود را افزایش دهیم.

و پرسش دیگر، پارک علم و فن آوری فارس چه امکاناتی دارد؟

در حال حاضر آزمایشگاه‌های شیمی، مکانیک و زیست شناسی در این پارک فعال بوده و در نظر داریم تعداد آن‌ها را در آینده‌ی نزدیک افزایش دهیم. از طرفی دیگر پژوهشکده فرآیندهای تبدیلی و زیست محیطی را با تکیه بر تجارب ارزشمند سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی کشور راه اندازی کرده‌ایم. این مرکز با هدف دستیابی به فن‌آوری‌های نوین و پیشرفته در زمینه‌های صنایع شیمیایی، صنایع غذایی و کشاورزی غنی و مهندسی فعالیت‌های خود را انجام می‌دهد. اعضای هیئت علمی این پژوهشکده علاوه بر اجرای طرح‌های تحقیقاتی، به بررسی امکان‌پذیری اجرای سایر طرح‌ها نیز می‌پردازند. طرح‌هایی که مورد درخواست سازمان‌ها، ارگان‌ها، صنایع و موسسات هستند. جالب است که بدانید آزمایشگاه‌های تجزیه دستگاهی، مکانیک خاک و تحقیق و پایلوت شیمیایی نیز در پژوهشکده‌ی فرآیندهای تبدیلی فعال هستند. در حال حاضر گواهینامه‌ی آزمایشگاه معتمد از سوی سازمان حفاظت محیط زیست برای آزمایش‌های آب و فاضلاب صادر شده تا عرضه و تجاری سازی فن‌آوری‌های نانو انجام شود.

تا کنون چند نفر از پژوهشگران و محققین در پارک مشغول به فعالیت

شده‌اند؟

حدود ۱۰۰ شرکت دانش بنیان به ثبت رسیده و چندین پژوهشگر علاقه‌مند در حال مطالعه و تحقیق هستند. در نظر داریم پس از تدوین نظامنامه‌ی جامع پارک، زمین‌ها را تفکیک و به شرکت‌های واجد شرایط بفروشیم. چرا که اعتقاد به استقلال همین بنگاه‌ها و در نهایت توسعه و پیشرفت آن‌ها داریم. به طور مثال در حوزه فن‌آوری نانو، پیشرفت‌های جالب توجه‌ای داشته و حمایت‌های تشویقی

خصوصی کوچک با تکیه بر دستاوردهای تحقیقاتی از مهرماه ۱۳۸۲ آغاز به کار کرد. مرکز رشد با اعطاء امکانات و ارائه حمایت‌های مالی باعث کاهش هزینه‌های ریسک بنگاه‌های خصوصی و راه اندازی کسب و کارهای کوچک شده و از طرفی دیگر با ارائه مشاورت‌های لازم در حوزه‌ی مدیریتی، حقوقی، بازرگانی، فنی و تخصصی، بر فعالیت‌های آن‌ها نظارت دارد. در واقع موسسات فن‌آور نوپا تا زمانی که قادر به ارائه

از آن جایی که خلاقیت و نوآوری، وسیله‌ی مناسبی برای پر کردن این فاصله است، می‌توانیم با بروز استعدادهای خلاق ایرانی، به استانداردهای متداول دنیا نزدیک شویم. بنابراین مزیت رقابتی داشته و پتانسیل منطقه‌ای داریم. چرا که در فن‌آوری‌های نوینی هم چون نانو، سلول‌های بنیادی، زیست مولکولی و دانش اتمی به موفقیت‌هایی رسیده و می‌توانیم دانش خود را به بالاترین سطح افزایش دهیم. به طوری که این موضوعات در سند چشم انداز بیست ساله مورد تأکید قرار گرفته است.

را از آن‌ها داشته‌ایم. این را نیز بدانید که از طرح‌هایی پشتیبانی می‌کنیم که توجیه اقتصادی داشته باشد نه جنبه‌ی مطالعاتی و مقاله‌ای صرف.

و در مورد مرکز رشد فن آوری فارس توضیح دهید؟

این مرکز در راستای پژوهش شرکت‌های

چنین مرکز رشد خدمات مشاوره‌ای آموزشی، فنی و تخصصی، اطلاع رسانی، مالی و اعتباری و پشتیبانی نظیر تایپ و تکثیر را ارائه می‌دهد.

شرایط پذیرش در این مرکز چگونه است؟

داشتن ایده‌ی کاری مناسب، ترکیب نیروی انسانی متناسب با زمینه‌ی فعالیت موسسه، ارائه طرح تجاری متکی بر شناخت بازار و داشتن شخصیت حقوقی در قالب موسسه یا شرکت.

گروه‌های کاری متشکل از دانش‌آموختگان دانشگاهی جهت تکمیل تیم کاری، تلاش برای شناخت بازار، تثبیت ایده‌ی کاری، ثبت حقوقی شرکت و نهایتاً آمادگی برای ایجاد یک موسسه‌ی خصوصی در مرحله‌ی پیش رشد مرکز، حداکثر به مدت ۶ ماه امکان می‌یابند.

آیا با سایر مراکز علم و فن آوری کشور ارتباط دارید؟

بله، با مراکز علمی و فن‌آوری داخل و خارج از کشور به منظور توسعه‌ی همکاری‌های متقابل در جهت بهبود کیفی امور تخصصی-تحقیقاتی ارتباط داریم. هم چنین چند جلد کتاب، مجلات، نشریات و نرم‌افزارهای پژوهشی-تخصصی را در جهت توسعه‌ی فن‌آوری چاپ و منتشر کرده‌ایم. این در حالی است که چندین دوره‌ی آموزشی کوتاه مدت و همایش‌های تخصصی علمی را در استان فارس برگزار نموده‌ایم.

و به عنوان سخن پایانی از طرح توسعه‌ی پارک علم و فن آوری فارس بگویید؟

در تلاش هستیم که در سال آتی، ۲ مرکز رشد را راه اندازی کنیم. هم چنین در نظر داریم که تعداد آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های تخصصی پارک را افزایش تا امکانات و تجهیزات پژوهشی بهبود یابد. آن چه که به عنوان برنامه‌ی آتی پارک مطرح می‌شود، افزایش تعداد شرکت‌های دانش بنیان و توسعه فضای علمی و تحقیقاتی است که امیدواریم از سال آتی تحقق یابد. در حال حاضر شورایی مرکب از اساتید دانشگاه‌ها و کارشناسان محترم مشغول بررسی شرایط این شرکت‌ها بوده تا مراحل اداری ثبت و تأسیس آن‌ها پیگیری شود.

در پایان، خواهان افزایش بودجه پارک‌های علم و فن آوری از وزارت محترم علوم هستیم تا این مراکز تحقیقاتی به رسالت بزرگ خود عمل کنند.